

"זה היה ביתי"

הצעה לטקס פרידה משפחתי מהבית

מכון שיטים
ארכיון החגים הקיבוצי

צומחת
שוב

"זה היה ביתי"

טקס משפחתי לקראת פרידה מהבית

פרק ראשון

דלת נסגרת

מה הטקס מהווה בשבילנו בתור משפחה וחברים.
התייחסות לשבעה באוקטובר.

אדם יוצא מבית | יהודה עמיחי

קריאה

... כי אדם יוצא מבית
והבית אינו יוצא מן האדם.
הוא נשאר,
על קירותיו
ועל התלוי בהם
ועל חדריו ודלתותיו
הנסגרות בזהירות.
או כי הבית
מתרחב והולך
ונעשה לדרך
שבה
ילך זה
שיצא מן הבית.

(מתוך: ברוח הנוראה הזו, ספריית פועלים, 1961)

ויהי בשביעי לאוקטובר | רותי סבט, קיבוץ מגן

ויאמר הצבא

קחו את הילדים ואת הכלב

קצת בגדים ותרופות

לכו לכם מביתכם ומקבוצכם אשר אהבתם

עד אשר

יש מלון. ברכה אכל בדור

טלויזיה שעדיף לכבות

יש תרומות

הבית

רחוק

התייחסות לאנשים אהובים מבאי הבית שאינם,
כמו גם לאירועי השבעה באוקטובר בבית, בסביבתו
ובקיבוץ בכלל.

מקום
לביטוי
אישי

משהו שאני לוקח/ת מהבית: זה יכול להיות דבר מה
רוחני (ערך, אווירה, זיכרון) או פריט מוחשי.

אפשר להדפיס את המילים
מראש ולשיר בציבור, או
להשמיעו באמצעות רמקול.

זה היה ביתי / מני בגר

שירים

"זה היה ביתי עם גנה ולול היה ביתי"

הדרך אל הכפר / יורם טהר לב, נורית הירש

"על הדרך היורדת מן הכפר"

ביקור מולדת / יהונתן גפן, דיוד ברזה

"חזרתי הביתה אחרי עשרים שנה"

פרק שני

קירות הבית וחדרי הלב

מקום לבאי הבית לחלוק ולספר מה היה הבית עבורם.

הבדלים קטנים | חן אליה

קריאה

בית

מתכוץ ומתרחב

כמו לב.

לב נסדק

כמו בית.

(מתוך: ובלילות דיבר בי בית, הוצאת עיתון 77, 2022)

פיגומים | ארז ביטון

על סף חצי בית בארץ ישראל

עמד אבי, מצביע לצדדים ואומר:

בהריסות האלה נבנה פעם מטבח

לבשל בו זנב לויתן ושור הבר

ובהריסות האלה נקים פנת תפלה

למצא מקום למקדש מעט.

אבי נשאר בסף, ואני כל ימי

מציב פגומים אל לב השמים.

(מתוך: ספר הנענע, הוצאת עקד, 1979)

עובדות על הבית:

סיפור
הבית

מתי הוא נבנה? מי חי בו? כיצד נראו החדרים?
היכן היה נהוג להיפגש בתוכו? האם היו בו פינות ייחודיות?

[את בית משפחת ... בנינו בשנת ... בקיבוץ ...
היו בו ... חדרים, מרפסת, חצר (נקודות ציון חשובות)
מי שנכנס לבית ראה/שמע/הריח מיד ...
בבית הזה גרו/נולדו/ נפטרו ...
השכנים שלנו...איתם נהגנו...
בתמונה ... אפשר לראות שהבית היה עבורנו ...]

סיפור על הבית: זיכרון מחוויה משותפת בבית, זיכרון
מהבית או מפניה משמעותית בו.

מקום
לביטוי
אישי

החולמים אחר השמש / יורם טהר לב, סשה ארגוב
"בין הברושים והכפרם שנית נעבר"

שירים

ילדות נשכחת / יעקוב גלעד, יהודית רביץ
"כביש יָשָׁן, שְׁבִיל בָּגָן, עֵץ וּבֵית"

ניתן להציג תמונות מחיי
הבית

מומלץ להשתמש במתודות
המתאימות לבאי הבית, כגון:
ציור, כתיבה, משחק או סבב
שיח או למצוא מראש מתנדב
שיספר את סיפורו.

פרק שלישי

דלת נפתחת

מה יישאר עימנו? מה ניקח הלאה?

נבואת עמוס הנביא (עמוס ט:יא, יג–טו)

קריאה

יֵא בְיוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת סֶכֶת דָּוִיד הַנִּפְלֶת, וְגִדְרֹתַי אֶת
פְּרִצִיָּהֶן וְהִרְסֹתֵיָו אֲקִים וּבְנִיתִיָּה כִימִי עוֹלָם [...] יֵג הִנֵּה
יָמִים בָּאִים נֹאם יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֶשׁ בְּקֶצֶר וְדֶרֶךְ עֲנָבִים בְּמִשָּׁךְ
הַזֶּרַע וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוּגְגָנָה יָד
וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נִשְׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ
וְנָטְעוּ כֶרְמִים וְשָׁתוּ אֶת יַיִנָם וְעָשׂוּ גִנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיָּהֶם
טו וְנָטְעִיתֶם עַל אֲדָמָתְכֶם וְלֹא יִנְתָּשׁוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתְכֶם אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָהֶם [...]

*** | גלי רביץ

כָּל אָדָם צָרִיךְ אָדָם
כָּל אָדָם צָרִיךְ בֵּית
כָּל אָדָם צָרִיךְ
אָדָם שֶׁהוּא בֵּית

(מתוך: רכוסים, הוצאה עצמית, 2022)

תיקון עולם | רוני לקר

בְּכֵל בֶּקֶר	פָּנִיו קְדִימָה.
בּוֹנֵה מוֹלֵי בְּנֵי	הוא לא אוֹמֵר נוֹאֵשׁ.
מְגַדֵּל שֶׁל קְבִיּוֹת.	מְקִימִים וּמְקִימִים.
כְּשֶׁמֶתְפָּרֵק הַמְגִדֵּל,	מִי הִיָּה מֵאֲמִין?
אוֹסֵף אֱלִיו חֲלָקִים	אֶצְלִי בְּסֶלֶן –
וּמִרְכִּיב מִחְדָּשׁ.	תִּקּוֹן עוֹלָם.

(מתוך: שורות, מגזין שירה ישראלית, 2024)

נראה תמונות של חפצים ישנים שמצאו להם מקום
חדש והיכו שורש.
נישא ברכה לבית החדש – ציפייה לחידוש והתחדשות

מקום
לביטוי
אישי

השכם, השכם בבוקר / רחל שפירא, סשה ארגוב
"אחר כך הִלְכְנוּ יחד מול הַשֶּׁמֶשׁ הָעוֹלָה, שֶׁהֵאִירָה אֶת
עוֹלָמוֹ שֶׁל כָּל אִישׁ בְּאוֹר חֶדֶשׁ"

שירים

נעלה / אביהו מדינה
"נִעְלָה, נִעְלָה; לא נִסּוּג שׁוּב לְאַחֹר"

משהו חדש מתחיל / אילאיל תמיר, דני רובס
"מִשְׁהוֹ חֶדֶשׁ מִתְחִיל אֶצְלִי עֵכָשׁ"

לא אֲשַׁכְּחֶה, אֶעֱלֶה זֵכֶר בֵּיתִי עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי. אֶת גֵּל הַלְבָּנִים
הַנוֹתֵר נִנִּיחַ כִּיסוּדוֹת לְבָנִין לְבָבוֹת חֶדֶשׁ. נָשִׁים אֶת הָרִיסוֹת
בְּתִינוּ אָבֵן פֶּנֶה לְהִקְמַת קְבוּצָנוּ מִבְּרָאשִׁית.
בְּבָנִין בֵּית מִשְׁפַּחַת _____ נִנְחָם.

סיום הטקס
המשפחתי

אפשר לסיים את הטקס ב:
צילום משותף, משפט של
תקווה... איסוף חומר מהבית
הישן לקחת.

